

การวิเคราะห์หลักสูตรการวางแผนภาคและเมืองมหาดำเนินการ
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นางสาวกาญจนา อายุเกษม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีสถาปัตยกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต

ภาควิชาอุดมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-583-180-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018844 119857900

AN ANALYSIS OF MASTER'S DEGREE IN URBAN AND
REGIONAL PLANNING CURRICULUM, FACULTY OF
ARCHITECTURE, CHULALONGKORN UNIVERSITY

Miss. Kanjana Ayukasem

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Higher Education
Graduate School
Chulalongkorn University

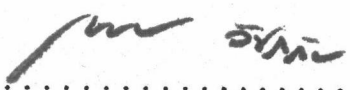
1993

ISBN 974-583-180-8

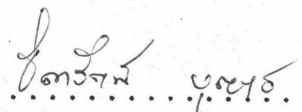
หัวข้อวิทยานิพนธ์   การวิเคราะห์หลักสูตรการวางแผนภาคและเมืองมหาดำเนินการ
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
โดย   นางสาวกาญจนา อายุเกษม
ภาควิชา   อุดมศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ ดร.ปทีป เมธาคุณวุฒิ

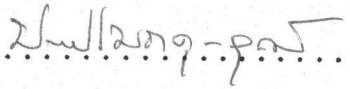

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชิตารัตน์ บุญชู)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปทีป เมธาคุณวุฒิ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา รามวงค์กุล)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

กาญจนา อายุเกษม : การวิเคราะห์หลักสูตรการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (AN ANALYSIS OF MASTER'S DEGREE IN URBAN AND REGIONAL PLANNING CURRICULUM, FACULTY OF ARCHITECTURE, CHULALONGKORN UNIVERSITY) อ.ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร.ปทีป เมธาคุณวุฒิ, 189 หน้า. ISBN 974-583-180-8

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์หลักสูตรการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิตและศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ นิสิต มหาบัณฑิต เกี่ยวกับหลักสูตร และความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาของมหาบัณฑิตที่มีต่อคุณลักษณะของมหาบัณฑิตด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารหลักสูตรและจากแบบสอบถาม ผลการวิจัย สรุปได้ว่า

อาจารย์ นิสิต มหาบัณฑิต และผู้บังคับบัญชารชั้นต้นของมหาบัณฑิต มีความเห็นว่าจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตรส่วนใหญ่มีความเหมาะสมดีแล้ว แต่มีจำนวนหน่วยกิตและเนื้อหาวิชาในหมวดวิชาบังคับที่สอนนั้นมากกว่า จำนวนที่กำหนดไว้ เนื้อหาวิชาส่วนใหญ่เห็นว่ามีผลสอดคล้องต่อความเป็นจริงในสังคม และความต้องการของท้องถิ่น นำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้ และทุกรายวิชาเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการปฏิบัติงานค่อนข้างมาก ส่วนวิชาที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ค่อนข้างน้อยคือ วิชาการขนส่ง และวิชาปฏิบัติงานวางแผน สำหรับปัญหาด้านการ เรียนการสอน เห็นว่า ห้องสมุดมีปริมาณเอกสาร หนังสือ ตำรา ค่อนข้างน้อย และด้านอาคารสถานที่เรียนไม่เอื้อต่อ การเรียนการสอน

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของมหาบัณฑิตและผู้บังคับบัญชา เกี่ยวกับคุณลักษณะด้านความสามารถ ในการปฏิบัติงานของมหาบัณฑิต พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยผู้บังคับบัญชา ประเมินว่า มหาบัณฑิตมีความสามารถในการปฏิบัติงานสูงกว่ามหาบัณฑิตประเมินตนเอง โดยเฉพาะในด้านมนุษยสัมพันธ์ บุคลิกภาพ ความใฝ่รู้และความสามารถในการทำงาน

ภาควิชา ..... อุดมศึกษา .....
สาขาวิชา ..... อุดมศึกษา .....
ปีการศึกษา ..... 2535 .....

ลายมือชื่อ นิสิต ..... [ลายมือชื่อ] .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... [ลายมือชื่อ] .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

C144143: MAJOR HIGHER EDUCATION

KEY WORD: ANALYSIS/ MASTER'S DEGREE/

URBAN AND REGIONAL PLANNING CURRICULUM

KANJANA AYUKASEM : AN ANALYSIS OF MASTER'S DEGREE IN URBAN AND REGIONAL PLANNING CURRICULUM, FACULTY OF ARCHITECTURE, CHULALONGKORN UNIVERSITY. THESIS ADVISOR : ASSO.PROF.

PATEEP METHAKUNAVUDHI, Ed.D. 189 pp. ISBN 974-583-180-8

The objective of this research was the analysis of Urban and Regional Planning Curriculum concentrating on the opinion of instructors, students, graduates and their supervisors regarding the curriculum and instruction and graduates' ability in working. The findings were as follow:

The participants agreed with the objectives of Urban and Regional Planning Curriculum. However, they pointed that credits and contents of the required courses were taught more than credit-hour that specified. The contents were relevant to Thai society and they were very useful for implementation except a course in Transportation and Practicum in planning. Textbooks in the library and poor classroom environments were stated as problems of instruction.

According to the comparision of opinions between graduates and graduates' supervisors, the results showed that graduate supervisors at their places of work rated that they were capable in working higher than the graduated rated themselves, especially in human relationship, personality, inquiry and ability in working which were rated significantly differenes.

ภาควิชา.....อุดมศึกษา

สาขาวิชา.....อุดมศึกษา

ปีการศึกษา.....2535

ลายมือชื่อนิติ.....Kanjana Ayukasem

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....Pateep Methakunavudhi

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี ด้วยความช่วยเหลือจากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยต้องขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รองศาสตราจารย์ ดร.ปทีป เมธาคุณวุฒิ อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา โจนวิไลกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดารัตน์ บุญนุช กรุณาให้คำแนะนำและข้อชี้แจงเพิ่มเติม ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยเป็นอย่างมาก

นอกจากนี้ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้กรุณาตรวจสอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งให้คำแนะนำเป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณ อาจารย์ นิสิต และมหาบัณฑิต ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่านที่กรุณาให้คำแนะนำและให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม รวมทั้งเพื่อน ๆ ที่ให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงด้วยดี

กาญจนา อายุเกษม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
ขอบเขตของการวิจัย	3
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	3
วิธีดำเนินการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
ความหมายของหลักสูตร	6
ความสำคัญของหลักสูตร	7
องค์ประกอบของหลักสูตร	9
การวิเคราะห์หลักสูตร	13
การประเมินหลักสูตร	17
ประวัติและความเป็นมาของภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง	24
หลักสูตรการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต	24
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	29

บทที่	หน้า	
3	วิธีดำเนินการวิจัย	36
	เอกสารและประชากรที่ใช้ในการวิจัย	36
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	37
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	40
	การวิเคราะห์ข้อมูล	42
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	44
	ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารหลักสูตร	44
	ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม	68
	2.1 การวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปและความคิดเห็น ของอาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับของหลักสูตร	69
	2.2 การวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปและความคิดเห็น ของนิสิตเกี่ยวกับหลักสูตร	79
	2.3 การวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปและความคิดเห็น ของมหาบัณฑิตเกี่ยวกับหลักสูตร และรายวิชา ที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงาน	89
	2.4 การวิเคราะห์สถานภาพทั่วไป และความคิดเห็นของ ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นของมหาบัณฑิตเกี่ยวกับคุณลักษณะ ของมหาบัณฑิตในด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน	106
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	115
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	115
	วิธีดำเนินการวิจัย	115
	สรุปผลการวิจัย	116
	สรุปผลจากการวิเคราะห์เอกสารหลักสูตร	116
	สรุปผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม	116
	อภิปรายผลการวิจัย	123
	อภิปรายผลจากการวิเคราะห์เอกสารหลักสูตร	123

บทที่	หน้า
อภิปรายผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม	125
ข้อเสนอแนะ	132
รายการอ้างอิง	134
ภาคผนวก	140
ประวัติผู้วิจัย	189

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ส่งให้ประชากรและที่ได้รับคืนจำแนกตามกลุ่มประชากร	41
2	แสดงพฤติกรรมของวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	46
3	แสดงจำนวนหน่วยกิตในแต่ละหมวดวิชา ระหว่างเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ ของทบวงมหาวิทยาลัยกับหลักสูตรการวางแผนภาคและเมืองมหาดำเนินการ	47
4	พฤติกรรมของจุดมุ่งหมายเฉพาะรายวิชาการวางแผน 1	48
5	พฤติกรรมของจุดมุ่งหมายเฉพาะรายวิชาการวางแผน 2	49
6	พฤติกรรมของจุดมุ่งหมายเฉพาะรายวิชาสถิติสังคมศาสตร์	50
7	พฤติกรรมของจุดมุ่งหมายเฉพาะรายวิชาเศรษฐศาสตร์เมือง	51
8	พฤติกรรมของจุดมุ่งหมายเฉพาะรายวิชาเศรษฐศาสตร์ภูมิภาค	52
9	พฤติกรรมของจุดมุ่งหมายเฉพาะรายวิชาการบริหารชุมชนเมืองและภาค	53
10	พฤติกรรมของจุดมุ่งหมายเฉพาะรายวิชาการระบอบการเป็นเมืองกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม	54
11	พฤติกรรมของจุดมุ่งหมายเฉพาะรายวิชาการขนส่ง	55
12	พฤติกรรมของจุดมุ่งหมายเฉพาะรายวิชาปฏิบัติการวางแผน 1	56
13	พฤติกรรมของจุดมุ่งหมายเฉพาะรายวิชาปฏิบัติการวางแผน 2	58
14	พฤติกรรมของจุดมุ่งหมายเฉพาะรายวิชาปฏิบัติการวางแผน 3	59
15	พฤติกรรมของจุดมุ่งหมายเฉพาะรายวิชาการปฏิบัติงานวางแผน (การฝึกงาน)	59

ตารางที่		หน้า
16	สรุปพฤติกรรมของจุดมุ่งหมายเฉพาะรายวิชาในหมวด วิชาบังคับ.....	60
17	พฤติกรรมของจุดมุ่งหมายเฉพาะรายวิชากฎหมายและการบริหาร ผังเมือง.....	61
18	พฤติกรรมของจุดมุ่งหมายเฉพาะรายวิชาวิวัฒนาการชุมชนเมือง	62
19	พฤติกรรมของจุดมุ่งหมายเฉพาะรายวิชาปกครองท้องถิ่น.....	63
20	พฤติกรรมของจุดมุ่งหมายเฉพาะรายวิชาการพัฒนาชนบท.....	64
21	สรุปพฤติกรรมของจุดมุ่งหมายเฉพาะรายวิชาในหมวด วิชาบังคับสาขาการวางผังเมืองและการวางแผนภาค.....	65
22	สถานภาพของอาจารย์ผู้สอน.....	69
23	ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับประสิทธิภาพและการยอมรับ ในหลักสูตรการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิตด้านจุดมุ่งหมาย ทั่วไปและจุดมุ่งหมายเฉพาะ.....	71
24	ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับประสิทธิภาพและการยอมรับ ในหลักสูตรการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต ด้านโครงสร้าง ของหลักสูตรเกี่ยวกับจำนวนหน่วยกิตรวมในแต่ละหมวดวิชา ..	72
25	ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับประสิทธิภาพและการยอมรับ ในหลักสูตรการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต ด้านเนื้อหาวิชา	73
26	ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับประสิทธิภาพและการยอมรับ ในหลักสูตรการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต ด้านการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน.....	74
27	ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับประสิทธิภาพและการยอมรับ ในหลักสูตรการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต ด้านการวัด และประเมินผล.....	75
28	จำนวนอาจารย์ที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและ ข้อเสนอแนะในหลักสูตรการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต..	76

ตารางที่		หน้า
29	สถานภาพของนิสิตปัจจุบัน	79
30	ความคิดเห็นของนิสิตเกี่ยวกับประสิทธิภาพและการยอมรับ ในหลักสูตรการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิตด้านจุดมุ่งหมาย โครงสร้าง เนื้อหาวิชา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล	84
31	จำนวนนิสิตที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ ในหลักสูตรการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต	86
32	สถานภาพของมหาบัณฑิต	89
33	ความคิดเห็นของมหาบัณฑิตเกี่ยวกับหลักสูตรการวางแผนภาค และเมืองมหาบัณฑิตในด้านจุดมุ่งหมายทั่วไปของหลักสูตร	93
34	ความคิดเห็นของมหาบัณฑิตเกี่ยวกับหลักสูตรในด้านเนื้อหาวิชา	94
35	ความคิดเห็นของมหาบัณฑิตในด้านการเรียนการสอน	95
36	ความคิดเห็นของมหาบัณฑิตเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน	96
37	ความคิดเห็นของมหาบัณฑิตเกี่ยวกับรายวิชาที่เป็นประโยชน์ ต่อการนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน	97
38	จำนวนมหาบัณฑิตที่แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ หลักสูตรการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต	100
39	สถานภาพของผู้บังคับบัญชาชั้นต้นของมหาบัณฑิต	106
40	เปรียบเทียบความคิดเห็นของมหาบัณฑิตกับผู้บังคับบัญชาชั้นต้น ที่มีต่อคุณลักษณะของมหาบัณฑิตเกี่ยวกับความสามารถในการ ปฏิบัติงาน	108
41	เปรียบเทียบความคิดเห็นของมหาบัณฑิตกับผู้บังคับบัญชาชั้นต้นที่มี ต่อคุณลักษณะของมหาบัณฑิตในด้านมนุษยสัมพันธ์	111
42	เปรียบเทียบความคิดเห็นของมหาบัณฑิตกับผู้บังคับบัญชาชั้นต้น ที่มีต่อคุณลักษณะของมหาบัณฑิตในด้านบุคลิกภาพ	113

ตารางที่

หน้า

43	จำนวนผู้บังคับบัญชาชั้นต้นของมหาดำเนินการที่เสนอความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการผลิตมหาดำเนินการให้มีคุณลักษณะ สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงาน.....	114
----	---	-----